

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
9 augustus 2007		VD. 2007/1932	13 augustus 2007
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Beantwoording Kamervragen MKZ- uitbraak Groot Brittannie		3786983	

_____ Geachte Voorzitter,

In antwoord op de feitelijke Kamervragen van 9 augustus 2007 over de MKZ-uitbraak in Groot-Brittannië het volgende:

1. Waarom heeft de Europese Commissie (EC) het exportverbod pas drie dagen na de Mond- en klauwzeer (MKZ)-uitbraak in Groot-Brittannië afgekondigd?

Meteen toen op 3 augustus jl. een verdenking rees op een uitbraak van Mond- en klauwzeer op een bedrijf in Surrey in het Verenigd Koninkrijk heeft de Britse veterinaire autoriteit een vervoersverbod ingesteld rond het betreffende bedrijf. Toen de uitbraak later die dag werd bevestigd, heeft de Britse veterinaire autoriteit zelf een exportverbod afgekondigd voor levende gevoelige dieren en producten van gevoelige dieren voor geheel Groot-Brittannië. De Europese Commissie heeft daarop besloten deze maatregelen via de normale procedure over te nemen in een beschikking. Dit is de normale gang van zaken wanneer de Europese Commissie zich kan vinden in de door de lidstaat zelf genomen maatregelen. Indien de Europese Commissie de maatregelen die een lidstaat neemt onvoldoende vindt, dan kan zij via een noodprocedure met onmiddellijke ingang zelf maatregelen nemen.

2. Waarom is, weliswaar terecht, in afwijking van het draaiboek (scenario C, uitbraak binnen de EU) een vervoersverbod voor alle voor MKZ-gevoelige dieren ingesteld? Dient het draaiboek op dit punt aangepast te worden?

Op zaterdag, 4 augustus jl., heb ik een vervoersverbod afgekondigd voor alle voor Mond- en klauwzeer gevoelige dieren, behalve voor afvoer rechtstreeks naar het slachthuis. Uit de eerste tracing bleek namelijk dat de afgelopen weken diertransporten vanuit het Verenigd Koninkrijk, niet alleen rechtstreeks maar ook via andere lidstaten, naar Nederland hebben plaatsgevonden. Dit laatste gegeven maakt het traceren van geïmporteerde dieren tijdrovender. Tracing vindt namelijk plaats door het bekijken van de I&R-database en door het vragen van informatie aan de buurlanden.

Om nu te voorkomen dat er van bedrijven die dieren uit het Verenigd Koninkrijk hadden geïmporteerd dieren verplaatst zouden worden voordat zij opgespoord en geblokkeerd zouden zijn, is een compleet vervoersverbod ingesteld. Het draaiboek hoeft op dit punt niet aangepast te worden. Het staat mij immers vrij om afhankelijk van de situatie afwijkende maatregelen te nemen dan in het beleidsdraaiboek wordt aangegeven. Toch zal ik na afloop van de aandachtsfase nagaan of er verbeteringen in het beleidsdraaiboek doorgevoerd kunnen worden. Een daarvan kan zijn het explicieter opnemen van de mogelijkheid van een landelijk vervoersverbod bij onduidelijkheden in de tracering.

3. De standstill in Nederland leidt soms tot problemen wanneer een koe gekalfd heeft in het land, dat niet grenst aan de boerderij. Kunnen in dit soort noodsituaties uitzonderingen worden gemaakt om de dieren naar de boerderij te transporteren?

Een procedure in dit soort noodgevallen is voorzien en is vermeld op de website. Mochten de huidige maatregelen tot noodsituaties leiden bij vee, dan kan contact worden opgenomen met het LNV-Loket: 0800-22 333 22 (op werkdagen van 8.30-16.30 uur).

4. Kunt u aangeven waarom het vervoer van evenhoevigen naar het slachthuis wel blijft toegestaan en waarom deze transporten niet tot risicotransporten behoren? Waaruit blijkt dat het virus geen risico vormt bij het vervoer naar het slachthuis? Waaruit blijkt dat de verspreidingskans gering is, ook al rijden vrachtwagens door gebieden waar zich ook andere veehouderijen bevinden?

Het risico van overdracht van Mond- en klauwzeervirus via door een gebiedrijdende vrachtwagens is gering. De Mond- en klauwzeerbestedingsrichtlijn staat zelfs vervoer over de weg en via het spoor toe door een toezichtsgebied. De dieren zelf vormen, nu zij immers afgevoerd worden naar een slachthuis, geen direct risico op verspreiding. Zeker als er geen besmetting in Nederland is geconstateerd, is er geen reden afvoer van dieren naar de slacht te verbieden.

5. Kunt u aangeven waarom vervoer naar verzamelplaatsen vanaf donderdag, 9 augustus 2007, ook weer mogelijk is? Waaruit blijkt dat het virus geen risico vormt bij vervoer naar verzamelplaatsen en welke afweging heeft u daarbij gemaakt.

Woensdag, 8 augustus jl., was de tracering rond en waren ook de laatste bedrijven bekend die dieren uit Groot-Brittannië hadden ontvangen. Donderdag, 9 augustus jl., waren alle bedrijven die dieren uit Groot-Brittannië hadden ontvangen door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) bezocht. Uit deze bezoeken zijn geen verdenkingen op Mond- en klauwzeer gekomen. De bedrijven die dieren uit Groot-Brittannië hebben ontvangen blijven geblokkeerd totdat uit bloedonderzoek blijkt dat de dieren vrij zijn van Mond- en klauwzeer. Omdat uit de klinische screening geen verdenkingen van Mond- en klauwzeer zijn gekomen, zijn de maatregelen in Nederland versoepeld en is het tijdelijk bijeenbrengen van dieren voor de slacht toegestaan. Het verzamelen van dieren op een erkend verzamelcentrum met het doel deze naar het slachthuis af te voeren voegt immers geen extra risico toe.

- 6./7. Kunt u een indicatie geven van de periode dat het vervoersverbod van evenhoevigen in Nederland van kracht blijft en welke mogelijke negatieve gevolgen dit heeft voor de

dieren die getransporteerd zouden worden in deze periode, wat betreft hun welzijn en hun gezondheid? Kunt u aangeven op welke wijze u deze negatieve gevolgen probeert te beperken?

Het verbod runderen en varkens af te voeren naar een ander bedrijf is van kracht geweest van zaterdag, 4 augustus jl. tot vrijdag, 10 augustus jl. om 12.00 uur. Het verbod schapen en geiten af te voeren naar een ander bedrijf zal in stand blijven totdat het op basis van een risicoanalyse opgeheven kan worden. Tot nu toe heb ik, ondanks regelmatig overleg met het bedrijfsleven geen indicatie gekregen dat er behalve in individuele noodgevallen sprake is van aantasting van het welzijn of de gezondheid van dieren naar aanleiding van deze maatregelen. In deze individuele noodgevallen kunnen eigenaren van dieren contact opnemen met het LNV-Loket. Op individuele basis is door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) in ten minste veertig gevallen een specifieke oplossing gevonden, bijvoorbeeld voor het afkalven.

7. Kunt u aangeven of de mogelijkheid bestaat dat met het vervoersverbod de wettelijke eisen ten aanzien van dierenwelzijn en diergezondheid worden overschreden? Zo ja, op welke wijze, vindt u dit acceptabel en waarom vindt u dat? Zo nee, op welke wijze garandeert u dat de wettelijke eisen gehandhaafd blijven?

Tot nu toe heb ik, ondanks regelmatig overleg met het bedrijfsleven geen indicatie gekregen dat er behalve in individuele noodgevallen sprake is van aantasting van het welzijn of de gezondheid van dieren naar aanleiding van de ingestelde vervoersverboden. De beperkte duur waarvoor de maatregelen tot nu toe gelden houden niet in dat de wettelijke eisen, bijvoorbeeld op het gebied van huisvestingseisen, nu reeds worden overtreden. In het kader van de diverse beleidsdraaiboeken is ook afgesproken dat veehouders voor 6 weken extra huisvesting op hun bedrijf zorg zullen dragen.

8. Is het waar dat de transportrestricties in Groot-Brittannië inmiddels al weer versoepeld zijn? Kunt u aangeven hoe groot de zone is waarin deze versoepeling niet geldt?

In Groot-Brittannië is op dit moment mogelijk dieren rechtstreeks af te voeren naar het slachthuis. Deze versoepelingen gelden niet in de beschermings- en toezichtsgebieden rond de besmette bedrijven.

9. Is het vervoersverbod in Nederland voor dieren, die ten bate van exploitatie in circussen worden gebruikt, opgeheven? Kunt u toelichten waarom deze ontheffing geldt? Deelt u de mening dat het in een alarmfase onwenselijk is evenhoevige dieren te vervoeren, hoe onwaarschijnlijk contact met andere dieren ook is?

Het vervoersverbod dat op zaterdag, 4 augustus jl., werd ingesteld gold voor herkauwers en varkens. Ook circusdieren die tot de herkauwers of varkens behoren vielen in eerste instantie onder dit vervoersverbod.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
13 augustus 2007	VD. 2007/1932	4

_____ Toen duidelijk werd dat de circussen niet in de hoog risico periode in Groot-Brittannië zijn geweest en er ook geen contacten waren geweest met gevoelige dieren in Groot-Brittannië of in Nederland, was er geen reden de circussen nog langer op één plek te houden.

10. Is er al enige duidelijkheid over de (transport)bewegingen die er vanaf de besmette bedrijven zijn geweest vanaf het moment dat de besmetting vermoedelijk is begonnen?

In Groot-Brittannië zijn tot nu toe twee besmette bedrijven gevonden. Van het eerste bedrijf zijn alleen 2 dieren afgevoerd naar de slacht op 10 juli jl., dit tijdstip ligt voor de waarschijnlijke besmettingsdatum (op basis van de huidige gegevens gaat de veterinaire autoriteit in het Verenigd Koninkrijk uit van een besmettingsdatum tussen 16 en 20 juli jl. Van het tweede bedrijf zijn geen dieren afgevoerd. Beide bedrijven hadden wel meerdere vestingen (weilanden), waartussen dieren vervoerd werden.

11. Houdt de Voedsel en Waren Autoriteit er rekening mee dat er in de afgelopen zes weken tien- tot twaalfduizend kalveren uit Engeland geïmporteerd zijn? Kunt u aangeven hoeveel dieren er inmiddels opgespoord zijn en hoeveel bedrijven zijn geblokkeerd? Hoeveel dieren zijn nog niet getraceerd?

Vrijdagavond, 3 augustus jl., direct na de melding van de Britse autoriteiten dat er Mond- en klauwzeer was vastgesteld in de plaats Guildford is de VWA begonnen met het traceren van Britse importdieren. De VWA heeft vastgesteld dat er 19.000 Britse kalveren waren geïmporteerd in de periode van 1 juni jl. tot en met 3 augustus jl. Alle importen gaan vergezeld van een exportcertificaat, worden gemeld in het Europese systeem TRACES en worden gemeld aan het Nederlandse identificatie en registratie (I&R)-systeem. Op basis hiervan zijn alle dieren opgespoord en zijn in circa 180 bedrijven geblokkeerd geweest. Een deel van de bedrijven is inmiddels namelijk weer vrijgegeven omdat uit bloedonderzoek bleek dat de dieren vrij zijn van Mond- en klauwzeer.

12. Kunt u aangeven welke van de genomen maatregelen aanvullend zijn op de maatregelen genoemd in het beleidsdraaiboek MKZ?

Van de maatregelen die ik op 4 augustus jl. heb ingesteld zijn het vervoersverbod en verzamelverbod voor alle voor Mond- en klauwzeer gevoelige dieren en de R&O- verplichting voor vervoermiddelen van paardachtigen aanvullend op de maatregelen uit het beleidsdraaiboek. Daarnaast stelt het beleidsdraaiboek dat de departementale crisisstaf de situatie beoordeelt en de minister tot aanvullende maatregelen kan besluiten.

13. Kan uit de maatregel, genoemd onder punt 5 in de brief, geconcludeerd worden dat er nog steeds transporten van evenhoevigen vanuit Groot-Brittannië naar Nederland plaatsvinden? Zo ja, kunt u aangeven welke risico's dit met zich meebrengt en welke maatregelen hiertegen genomen zijn of mogelijk zijn? Zo nee, kunt u toelichten wat het doel van deze maatregel is?

Neen. De verplichting tot dubbele reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen van evenhoevigen, komend vanuit Groot-Brittannië geldt voor vervoermiddelen die evenhoevigen

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
13 augustus 2007	VD. 2007/1932	5

naar Groot-Brittannië hebben gebracht en leeg terugkeren naar Nederland. Er geldt nog steeds een exportverbod voor gevoelige dieren uit heel Groot-Brittannië.

14. Waarom is de verplichting tot dubbele reiniging en ontsmetting (R&O) van vervoermiddelen van evenhoevigen, komend vanuit Groot-Brittannië, beperkt tot evenhoevigen, terwijl het draaiboek een tweede R&O adviseert van alle veewagens komend uit een land waar een uitbraak is?

Onder vee worden herkauwers en varkens verstaan (oftewel evenhoevigen). Veewagens zijn transportmiddelen van herkauwers en varkens. Het instellen van een dubbele R&O voor veewagens is daarmee in overeenstemming met het draaiboek.

15. Hoeveel noodvaccin wordt gebruiksklaar gemaakt en op basis van welke analyse is tot dat aantal besloten?

Er zijn 265.000 doses vaccin gebruiksklaar gemaakt. Binnen 4 dagen kan er extra vaccin aangemaakt worden. De voorraad van 265.000 doses is in ieder geval voldoende voor deze periode van 4 dagen.

16. Op welke termijn zijn deze vaccins beschikbaar en inzetbaar?

De vaccins zijn vanaf vrijdag 10 augustus jl. beschikbaar en inzetbaar.

17. Wat zijn de kosten van het gebruiksklaar maken van het noodvaccin?

De kosten voor het vaccin bedragen circa € 0,50 per dosis (exclusief BTW). Het vaccin is een jaar houdbaar.

18. Kunt u aangeven wat de "andere voorbereidingen" inhouden als het gaat over andere voorbereidingen die getroffen worden om bij een eventuele uitbraak vaccinatie mogelijk te maken?

De VWA bereidt zich voor op vaccinatie door het regelen van een aantal praktische zaken zoals het bekijken van de aanwezige middelen, het zoeken van mensen die als hoofd vaccinatie ingezet kunnen worden etc. Een apart onderdeel hiervan vormt de aanschaf van middelen voor het merken van gevaccineerde dieren. De Groep van Deskundigen is om een preadvies met betrekking tot de inzet van vaccinatie gevraagd. Zij hebben op basis van de op dit moment bekende informatie vanuit het Verenigd Koninkrijk en de tracering geadviseerd bij een geconstateerde besmetting in dit specifieke geval in Nederland zo snel mogelijk te gaan vaccineren. Er is een concept vaccinatieplan opgesteld waarover contact opgenomen is met de Europese Commissie. Tenslotte is er ook een concept Ministeriële regeling opgesteld, met daarin onder andere een vrijstelling van het verbod op het toepassen van niet geregistreerde diergeneesmiddelen.

19. Heeft u reeds om toestemming verzocht bij de EC voor vaccinatie bij een uitbraak van MKZ in Nederland?

Datum	Kenmerk	Vervolgsblad
13 augustus 2007	VD. 2007/1932	6

Ik heb nog niet formeel om toestemming voor vaccinatie verzocht. Dit kan pas bij een daadwerkelijke uitbraak in Nederland. LNV heeft wel een concept vaccinatieplan opgesteld dat gebruikt zal worden bij een onverhoopte uitbraak in Nederland. Hierover heb ik contact opgenomen met de Europese Commissie.

20. Kunt u aangeven wat de vereisten zijn voor vaccinatie bij een MKZ-uitbraak vanuit de EC en in hoeverre Nederland hier op dit moment aan voldoet?

De vereisten voor vaccinatie bij een Mond- en klauwzeer uitbraak staan op hoofdlijnen in de Mond- en klauwzeer richtlijn. De invulling is in zekere mate open, om die reden heb ik al contact opgenomen met de commissie over de inhoud van ons concept vaccinatieplan. De commissie heeft aangegeven er op te vertrouwen dat het vaccinatieplan van Nederland in lijn is met de bestrijdingsrichtlijn. Zij baseert zich bij dat oordeel op het overleg dat er is geweest over het rampenplan c.q. het beleidsdraaiboek. De commissie heeft aangegeven van plan te zijn een concept beschikking op te stellen voor lidstaten die van de mogelijkheid tot vaccinatie gebruik willen maken. Vanzelfsprekend zal ik mijn invloed gebruiken om de beschikkingen zo effectief mogelijk uit te doen vallen.

21. Kunt u aangeven hoe Nederland gaat voldoen aan de vereisten indien hier op dit moment niet aan kan worden voldaan?

Zie het antwoord op vraag 20.

22. Kunt u aangeven wat het tijdsbestek is voordat Nederland kan overgaan tot vaccinatie na een uitbraak van MKZ, met inachtneming van de huidige genomen maatregelen en voorbereidingen?

De VWA heeft na de constatering van een uitbraak in Nederland 24 uur nodig om tot vaccinatie over te kunnen gaan.

23. Kunt u aangeven waarom na een uitbraak eerst 72 uur wordt gewacht alvorens wordt besloten om al dan niet over te gaan tot vaccinatie? Kunt u aangeven waarom u niet meteen over zult gaan tot vaccinatie? Is de 72 uur gebaseerd op een Europese Verplichting?

In het hoofdstuk over vaccinatie in het beleidsdraaiboek wordt uitgebreid ingegaan op de uitgangspunten rond vaccinatie met de daarbij behorende overwegingen. Een van de uitgangspunten is dat de eerste 72 uur na een uitbraak van Mond- en klauwzeer, tijdens de zogenoemde standstill, niet gevaccineerd maar preventief geruimd zal worden. Dit heeft met name praktische redenen, er moet een vaccin gebruiksklaar gemaakt worden, de uitvoeringsorganisatie moet zich voorbereiden op vaccinatie, de Groep van Deskundigen moet een advies geven of het op veterinaire gronden noodzakelijk is om te vaccineren en toestemming van of in ieder geval afstemming met de Europese Commissie en de lidstaten is noodzakelijk.

Naar aanleiding van de uitbraak van Mond- en klauwzeer in het Verenigd Koninkrijk is een eventueel noodzakelijke vaccinatie tegen Mond- en klauwzeer in Nederland al voorbereid. Vaccinatie kan daarmee, nu alle praktische bezwaren zijn verholpen, binnen 24 uur gestart worden.

24. Bent u bereid om ook tijdens de standstill over te gaan tot preventieve vaccinatie?

Bij een onverhoopte uitbraak van Mond- en klauwzeer in Nederland zal noodvaccinatie ingezet worden, indien de uitbraak in een redelijk veedichtgebied plaatsvindt. Dit betekent dat rond het besmette bedrijf in een cirkel van ongeveer 2 kilometer de gevoelige dieren gevaccineerd zullen worden.

25. Bent u bereid in Brussel toestemming te vragen om, indien de dreiging van uitbraak van MKZ in Nederland toeneemt door uitbraken in buurlanden, over te mogen gaan tot preventieve vaccinatie en niet af te wachten tot er daadwerkelijk sprake is van een uitbraak? Waarom niet?

Indien er uitbraken zijn in buurlanden moeten de maatregelen er op gericht zijn insleep van deze besmetting te voorkomen. Het gaat dan onder andere om importverboden en het reinigen en ontsmetten van vervoermiddelen. Vaccinatie wordt slechts ingezet als een gebiedsgerichte maatregel. Bij een uitbraak in de grensstreek is het voorstelbaar dat er in Nederland een vaccinatiegebied ingesteld zal worden.

26. Kunt u aangeven welke afwegingen u maakt als de EC het vaccinatieplan niet zal goedkeuren? Gaat u alsnog tot vaccinatie over bij een uitbraak in Nederland om zo het doden van gezonde dieren te voorkomen? Zo neen, waarom niet?

Mijn inspanningen zijn er op gericht toestemming te krijgen voor vaccinatie in geval van een uitbraak. Ik heb geen aanwijzingen dat dit tot problemen zal leiden. Aan de voorwaarden zoals deze in de bestrijdingsrichtlijn zijn opgenomen kan Nederland voldoen. Indien zich onverwacht problemen voordoen zal ik mij richten op het voldoen aan de voorwaarden en op het overtuigen van de Europese Commissie van de juistheid van de maatregelen.

27. Wat gaat u voor actie ondernemen als de Kamer over wenst te gaan tot vaccineren van vee, maar de EC niet akkoord gaat?

Zie het antwoord op vraag 26.

28. Bent u bereid om in Europees verband terugkeer naar het vaccinatiebeleid van voor 1991 te bepleiten om zo spoedig mogelijk weer over te gaan tot verplichte preventieve vaccinatie?

Vóór 1991 werden in Nederland alle runderen jaarlijks tegen Mond- en klauwzeer gevaccineerd tegen de drie op dat moment meest voorkomende typen.

Deze strategie was aanvankelijk effectief. Dat veranderde toen na de val van de Muur de Europese markt steeds groter werd. Het transport van dieren en producten binnen Europa nam toe. Daarnaast gingen steeds meer mensen op reis naar landen waar Mond- en klauwzeer voorkwam. Het risico van insleep van de ziekte via reizigers met dierlijke producten werd daarmee ook groter. Deze illegale invoer van producten van gevaccineerde dieren vormt pas een probleem als ze aan gevoelige dieren gevoerd worden. Dit zal dan over het algemeen varkens betreffen. In 2001 is Mond- en klauwzeer hoogstwaarschijnlijk zo het Verenigd Koninkrijk binnen gekomen. Daarmee zijn varkens een belangrijke rol gaan spelen bij de epidemiologie van mond- en klauwzeer.

Dit alles heeft tot gevolg dat preventieve vaccinatie om echt effectief te zijn zich zou moeten richten op alle in de wereld voorkomende stammen en substammen van het Mond- en klauwzeervirus. Daarbij zouden alle soorten evenhoevigen, waaronder ook miljoenen varkens, gevaccineerd moeten worden. Dit is in de praktijk onmogelijk. Al met al is er daarom binnen Europa geen draagvlak voor het opnieuw invoeren van preventieve vaccinatie tegen Mond- en klauwzeer.

29. Kunt u toelichten waarom u preventieve vaccinatie tegen vogelpest voor hobbydieren en huisdieren wel toestaat en preventieve vaccinatie tegen MKZ niet? Bent u bereid te bepleiten dat vaccinatie voor hobbydieren snel wordt toegestaan?

Er zijn een aantal verschillen tussen Mond- en klauwzeer en vogelgriep die tot gevolg hebben dat voor Mond- en klauwzeer preventieve vaccinatie niet wordt nagestreefd en voor vogelgriep wel. Aan de ene kant kan de totale kans op insleep van Mond- en klauwzeer sterk verkleind worden door preventieve maatregelen voor het transport van dieren en maatregelen voor transportmiddelen en personen. Dit geldt voor vogelgriep slechts voor een deel van de risico's maar niet voor het insleeprisico via wilde vogels. Voor dat deel wordt preventieve vaccinatie, als alternatief voor het afschermen van gehouden vogels dan ook ingezet. Aan de andere kant beschermt een bivalent vaccin tegen alle vormen van vogelgriep terwijl er bij Mond- en klauwzeer veel meer verschillende typen zijn en het in praktijk onmogelijk is om alle gevoelige dieren tegen alle stammen te vaccineren

30. Kunt u aangeven op welke wijze u aan het uitgangspunt uit het Beleidsdraaiboek MKZ dat "zo min mogelijk gezonde dieren worden gedood" invulling geeft en wat veterinaire, economische en maatschappelijke belangen kunnen zijn die van invloed zijn op deze invulling?

De belangrijkste maatregel die invulling geeft aan het uitgangspunt dat zo min mogelijk gezonde dieren gedood zullen worden is de inzet van noodvaccinatie in plaats van preventieve ruiming. In het proces dat vooraf is gegaan aan het schrijven van het beleidsdraaiboek is met name op dit punt een afweging gemaakt tussen de veterinaire, economische en maatschappelijke belangen. Deze afweging heeft er toe geleid dat in principe vaccinatie ingezet zal worden. Omdat elke situatie anders is wordt voorafgaand aan de inzet een specifiek veterinair advies gevraagd aan de Groep van Deskundigen. Dit advies wordt vervolgens nog getoetst aan aspecten, zoals de psychosociale gevolgen voor betrokkenen, de ethische oordelen over het doden van dieren en economische aspecten, zoals schade door verlies van afzetmarkten.

31. Kunt u al aangeven op grond van welke criteria wordt besloten welke aantallen aanvaardbaar zijn van gezonde dieren die worden gedood als gevolg van een Mond- en klauwzeer uitbraak? Zo ja, kunt u deze met ons delen? Zo neen, wanneer worden de criteria wel bekend en wanneer kunt u deze met ons delen?

Het doden van gezonde dieren in het kader van dierziektebestrijding is vanzelfsprekend ongewenst. Bij het bestrijden van een uitbraak van Mond- en klauwzeer moeten evenwel in bepaalde gevallen potentieel besmette dieren geruimd worden om te voorkomen dat een uitbraak zich verspreidt. Wanneer een uitbraak zich verspreidt moeten immers grote aantallen besmette dieren geruimd worden. Door de inzet van noodvaccinatie kan het op grote schaal ruimen van potentieel besmette maar mogelijk gezonde dieren zo veel mogelijk voorkomen worden.

32. Kunt u aangeven hoe de epidemiologische adviezen van de deskundigengroep, om al dan niet tot vaccinatie over te gaan bij een uitbraak, afgewogen worden tegen de economische en maatschappelijke belangen en op welke gronden de crisisstaf uiteindelijk tot een voorstel aan u komt voor al dan niet vaccineren? Voorziet u hierbij fricties en/of belangentegenstellingen? Zo ja, welke en kunt u aangeven of het epidemiologisch belang, het maatschappelijk belang of het economisch belang hierbij zal prevaleren en waarom? Zo neen, waarom niet?

Zie het antwoord op vraag 30.

33. Deelt u de zorg dat er momenteel onvoldoende garanties zijn voor de afzet van vlees en zuivel van gevaccineerde dieren, met name buiten Nederland? Zo ja, op welke wijze wilt u deze zorg aanpakken, binnen welke termijn en verwacht u hierin een succes te boeken? Zo neen, waarom niet?

Over de afzet van producten van gevaccineerde dieren heeft LNV de afgelopen jaren uitgebreid met de betrokkenen van gedachten gewisseld. Juridisch gezien is de afzet van producten van gevaccineerde dieren binnen Nederland en binnen de EU geregeld. Dat wil niet zeggen dat er geen marktproblemen aan de orde kunnen zijn, maar zowel de consumenten organisatie in Nederland als op Europees niveau zijn echter van mening dat de afzet van producten van gevaccineerde dieren niet op problemen op het vlak van de consument zal stuiten. Dit is ook gerechtvaardigd omdat vlees en zuivel van gevaccineerde dieren op geen enkele manier anders is dan dat van niet gevaccineerde dieren. Ook op dit moment ligt er geïmporteerd vlees van tegen Mond- en klauwzeer gevaccineerde dieren uit Zuid-Amerika in de winkels in Europa. Ook de retailorganisaties (zowel de Nederlandse als de Europese) hebben aangegeven geen problemen te hebben met producten van gevaccineerde dieren. Individuele afnemers kunnen hier echter anders over denken. In de afgelopen jaren heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in zijn contacten met lidstaten en derde landen dan ook veel aandacht besteed aan onze overwegingen met betrekking tot de inzet van vaccinatie en de veiligheid van producten van gevaccineerde dieren.

34. Kunt u aangeven wat de gevolgen van het ontbreken van afzetgaranties zijn voor de wil van veehouders om al dan niet te vaccineren en wat u hen kan bieden om ondanks het ontbreken van afzetgaranties toch tot vaccinatie over te gaan?

LNV heeft er voor gezorgd dat er binnen de Europese regels mogelijkheden zijn voor de afzet van producten van gevaccineerde dieren. Daarnaast is onze inspanning er de afgelopen jaren op gericht geweest om zowel bij overheden als bij afnemers eventuele blokkades voor deze afzet weg te nemen. Daarmee kan vanzelfsprekend geen afzetgarantie gegeven worden. Binnen de sector zijn er echter wel afspraken gemaakt. De grote afnemers van slachtdieren en zuivel hebben uitgesproken dat zij producten van gevaccineerde dieren af zullen nemen en hebben zich reeds voorbereid op de verwerking van deze producten.

35. Deelt u de mening dat het Europese non-vaccinatiebeleid niet langer houdbaar is en dat Europa structureel preventief moet gaan vaccineren? Zo ja, op welke wijze gaat u bijdragen aan de afschaffing van het non-vaccinatiebeleid en binnen welke termijn? Zo neen, waarom niet en op welke andere wijze wilt u voorkomen dat in de toekomst gezonde dieren worden gedood als gevolg van een MKZ-uitbraak?

In mijn antwoord op vraag 28 ben ik ingegaan op de mogelijkheden van vaccinatie. Om het aantal gezonde dieren dat gedood wordt bij een uitbraak van MKZ tot een minimum te beperken zijn de preventieve maatregelen zoals genoemd in het beleidsdraaiboek van groot belang.

36. Kunt u aangeven wat de stand van zaken is van het uitvoeren van de unaniem aangenomen motie van het lid Van Velzen uit 2002 waarin werd verzocht te gaan werken aan een voorlichtingscampagne voor de consument, om daarmee het draagvlak voor het consumeren van gevaccineerd vlees te vergroten? Herinnert u zich dat begin 2006 de sector aan een logistiek plan werkte en er daarna een voorlichtingsplan zou komen over het vermarkten van geënt vlees? Kunt u aangeven wat hiervan de stand van zaken is? Deelt u de mening dat een voorlichtingsplan van essentieel belang voor is voor het nationaal en internationaal draagvlak voor het vaccinatiebeleid?

In een bijeenkomst van sector en overheid in Baarn op 19 januari 2005 heeft het gezamenlijke bedrijfsleven (de Centrale Organisatie voor de Vleessector, de Consumentenbond, het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, de Dierenbescherming, de Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO), Transition & Society en het Voedingscentrum) afgesproken om een nationaal en internationaal communicatieplan op te stellen voor de afzet en verkoop van producten van gevaccineerde dieren. Later dat jaar heeft de sector laten weten dat er nog geen communicatieplan is opgesteld omdat het de voorkeur had eerst de logistiek rondom de afzet van producten van gevaccineerde dieren beter te regelen. Inmiddels is men veel verder met de logistiek maar heeft men aangegeven twijfels te hebben over de nut en noodzaak van een dergelijk communicatieplan. Met name ook omdat (inter)nationale consumentenorganisaties aangegeven hebben geen enkel probleem te hebben met producten van beschermde, gezonde, gevaccineerde dieren. Ik ben geneigd de sector hierin te ondersteunen.

37. Kunt u aangeven welke landen momenteel vaccineren tegen MKZ?

In het kader van de bestrijding van Mond- en klauwzeer wordt er in een groot aantal landen, waaronder Rusland, China en veel andere landen in Centraal Azië, Afrika en Zuid-Amerika gevaccineerd. Op basis van de meest recente gegevens van de Wereld Organisatie voor Diergezondheid (OIE) (mei 2007) kan geconcludeerd worden dat Taiwan en Uruguay vaccineren, maar vrij zijn van Mond- en klauwzeer. Daarnaast hebben Argentinië, Botswana, Bolivia, Brazilië, Colombia, Maleisië, Namibië, Peru, Filippijnen en Zuid-Afrika zones waar wordt gevaccineerd, maar die verder vrij zijn van Mond- en klauwzeer.

38. Welk van deze landen exporteren momenteel vlees naar de Europese Unie en op welke schaal?

De belangrijkste van de hierboven genoemde derde landen waaruit de EU en Nederland vlees importeren zijn (in 2006): Brazilië (€ 216 mln.), Argentinië (€ 53 mln.), China (€ 52 mln.) en Uruguay (€ 23 mln.). De genoemde getallen betreffen de importen in Nederland.

39. Wat is uw mening over het feit dat landen als Argentinië wel gevaccineerd vlees naar de EU mogen exporteren terwijl het EU-lidstaten niet is toegestaan dieren tegen MKZ te vaccineren?

Uit een aantal Argentijnse regio's is invoer van rundvlees inderdaad toegestaan. Het dient daarbij te gaan om ontbeend vlees dat voldoende is gerijpt en aan de eis voldoet dat de zuurtegraad (pH) lager ligt dan 6,0. De commissie is tot dit besluit gekomen op grond van de overweging dat zich in de betreffende regio's sinds geruime tijd geen geval van Mond- en klauwzeer meer heeft voorgedaan en de vaccinatie langer dan 30 dagen geleden is beëindigd. Met dit besluit volgt de commissie geheel de regels die het Office International des Epizoöties (O.I.E.) heeft gesteld met betrekking tot de invoer van rundvlees uit gebieden waar vaccinatie tegen Mond- en klauwzeer wordt toegepast. Het is de lidstaten wel degelijk toegestaan te vaccineren bij een uitbraak, onder de voorwaarden zoals in de bestrijdingsrichtlijn genoemd. Het is de lidstaten dan ook toegestaan om, onder dezelfde OIE voorwaarden, vlees van gevaccineerde runderen naar derde landen te exporteren.

40. Welke landen vormen een hindermacht als het gaat om het accepteren van gevaccineerd Nederlands vlees?

Meerdere landen zijn sterk gekant tegen vaccinatie tegen Mond- en klauwzeer en weigeren vlees van tegen Mond- en klauwzeer gevaccineerde dieren. Voorbeelden hiervan zijn Japan en de Verenigde Staten. Vanwege BSE is export naar deze landen sowieso niet mogelijk.

41. Hoeveel vlees exporteert Nederland op jaarbasis naar deze landen?

Zie het antwoord op vraag 40.

42. Bent u bereid om op korte termijn met uw collega-bewindspersonen in deze landen in gesprek te gaan om daar te benadrukken dat er in Nederland geen draagvlak is voor het ruimen van gezonde dieren, het consumeren van gevaccineerd vlees in Nederland al

_____ jaren gebeurd en geen enkel risico vormt, ten einde deze landen zo ver te krijgen Nederlands gevaccineerd vlees te accepteren?

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 34 heb aangegeven is afzet van producten van gevaccineerde dieren onder de voorwaarden van de bestrijdingsrichtlijn binnen Europa mogelijk. Een eventueel probleem bij deze afzet is dus niet te verwachten bij collega-bewindspersonen.

43. Kunt u aangeven of u bereid bent om een fokverbod in te stellen als de vervoersbeperkingen langer noodzakelijk zijn om daarmee overvolle stallen te voorkomen? Na hoeveel dagen/weken bent u bereid een dergelijk fokverbod in te stellen?

Er is geen reden om in deze situatie een fokverbod in te stellen. Omdat bij een Mond- en klauwzeer uitbraak vaccinatie als bestrijdingsmaatregel wordt ingezet, is de kans gering dat een uitbraak langer dan 4 maanden zal duren. Bij een eerste uitbraak van Mond- en klauwzeer wordt daarom niet per definitie een fokverbod ingesteld. Het instellen van een fokverbod bij varkens wordt een optionele maatregel. De maatregel wordt ingesteld op basis van het 'ja, tenzij principe'. Dit betekent dat binnen 7-14 dagen na de eerste uitbraak de Groep van Deskundigen aan de Chief Veterinary Officer (CVO) een advies uitbrengen over het wel of niet instellen van een fokverbod. Er wordt een fokverbod ingesteld, tenzij duidelijk is dat het een relatief beperkte epidemie betreft.

44. Deelt u de mening dat veetransporten een belangrijke oorzaak zijn van de verspreiding van ziekten zoals MKZ? Zo ja, bent u voornemens lange afstandstransporten te ontmoedigen? Zo neen, wat is volgens u dan de oorzaak van de verspreiding van dierziekten zoals MKZ en waaruit blijkt dat?

Het vervoer van levend vee (zowel lange als korte afstand) vormt een risicofactor voor de verspreiding van Mond- en klauwzeer en andere besmettelijke dierziekten. Om dit risico te verkleinen mag dit transport alleen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals deze in de Europese regelgeving zijn vastgelegd. Hiermee wordt het risico belangrijk gereduceerd. Omdat het altijd enige tijd duurt voordat een besmetting ontdekt wordt blijft er altijd een zeker risico. De lengte van het transport heeft geen invloed op het directe risico op besmetting maar wel op het gebied waarmee Nederland via transport in contact staat.

45. Waarom vermeldt u in de brief niets over het volgens het draaiboek benodigde informeren en adviseren van reizigers tot de te nemen maatregelen? Op welke wijze worden reizigers, midden in het vakantieseizoen, geïnformeerd en geadviseerd?

De media (TV, radio en dagbladen) hebben zeer ruime aandacht besteed aan de recente uitbraken van Mond- en klauwzeer, zowel in als buiten het Verenigd Koninkrijk. Bij het bekendmaken van de maatregelen heb ik zelf ook via TV aangedrongen op voorzichtigheid bij reizigers naar het Verenigd Koninkrijk.

